

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

In Festo Epiphaniæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

IN FESTO EPIPHANIAE.

Partitio.

1. De regia maiestate.
2. De Magorum appellatione.
3. De eo. um aduentu & conversione.
4. De nati admirabilitate.
5. De nato à Magis adorato.
6. De nato muneribus honorato.

Cum natus esset Iesus in Bethleem Iudæ, ecce Magi ab Oriente venerunt, Matthæi 2.

FIGURA.

1. Reg. 10.

Potentissimus Regum Salomon mox ut ad Regnum Israel euectus fuit, Regina Saba, ac varij ad eum Reges exteris regionibus profecti, salutatum, regiamque dignitatem gratulatum venerunt, & regis eum muneribus cumularunt, fuit hoc figura mylterij, quod hodie nobis recolendum proponit Ecclesia. Vix enim verus Salomon Christus natus erat, ad totius orbis monarchiam à Patre æterno destinatus, quin statim ipsa Gentilitas, omnium idololatrarum Regina, & tres exteri Principes stella ductu, extremo Oriente exciti ad eum adorandum Ierosolymam venerint, aurum, thús & myrrham, munera profecto regia, secum ferentes, qua in grati animi ac venerationis signum offerunt. Est hoc subiectum vere regium, hodie quoque sunt regalia, in quibus clamandum est, viuat Rex, Regem quippe natum, alij Reges adoratum veniunt, sed Regum Regem, & Regibus omnium imperantem. Ut igitur regie hoc subiectum deducamus, ad Virginem Mariam Reginam Matrem, inuocato prius paracliti spiritus auxilio, openi postulaturi confugiamus, eamque obrestemur, fauorem suum regnum nobis vt demonstret, atq; ideo salutationem illi Angelicam offeramus.

A VE MARIA.

Disceptant olim inter se tres Persici Satrapæ, quid ex omnibus mundi rebus fortissimum foret: cum alij alia afferrent, tertius ait fortitudinem Regis caeteris præcellere, cuius & auctoritas & potestas sit insinita, & ad cuius nutum omnia contremiscant. Et sane dum attentius sententiam huius perpendo, non multum à veritate mihi visus est aberrasse: nihil enim est, quod maiorem potentiam, aut fortitudinem præferat, quam maiestas regia, adeo vt quicumque de regibus locuti sunt, non secus ac de mundi columnis, naturæ basibus, solibus terræ, cœli filijs, Dei vicariis, diuinæq; maiestatis hoc in mundo imaginibus locuti videantur.

Imprimis Plato, ille ab omni adulatione alienus, & solius veritatis studiosus, diuinum quid in regibus elucescere, atque eos non nisi Deos humano in corpore ambulantes esse asserere non erubuit. Verba eius sunt hæc, *Lib. de doct. Princip.*
Rex Deus quæstiam humanus est: Plutarchus tantus in historijs, quantus alter in Philosophicis, non minus Regibus elogium tribuit, *Principes simulacrum est Dei administrantis & niuersa.* *Plutare in vita Themistoclis.*

Postquam viros hos rei litterariæ, prodeat Artabanus magnus ille Dux Persarum, qui id ipsum coram Rege Xerxe & Themistocle Athenis in Persidem profugo confirmavit, hac apud eum oratione vsus: Honori Persis erit Themistocles, te apud se habere, te, inquam, qui tantum tibi nomen re bellica & armis peperisti. Sed scias velim, nos hic Græcorum more non viuere, qui Democratiam amant regna exosi: sed qui Monarchiam probamus, Regem nostrum ex animo ac magno affectu amantes, eumque vt imaginem Dei viuentis, omnia in hoc inferiori mundo gubernantes suspicientes.

Et sane Reges naturæ ac veræ diuinitatis imagines ac simulacra sunt: nam vt Deus esse quoddam perfectum, atque omnibus numeris absolutum est, ita Reges ad exemplum prototypi perfectissimos & ab omni animi contagio immunes esse oportet. Hinc forsitan Alexander Macedo edicto vetuit, *ne Pet. Crimi. quis se prator Apellem ping. ret, aut alius Lysip. lib. 16. c. 1.*

K 3. po dno

po duceret are: (quem alij Pyrgotelem nuncupant) quorum ille in pictoria, hic in statuaria arte excelleret. Indignum scilicet putabat ac regiae maiestati indecorum, ut ipse Rex aliquid se indignum in imagine præ se ferret, quod imperita forsitan manus vitium commisit.

Hæc fortasse fuit ratio, cur Principes aut Reges mundi Olympo similes quidam esse dixerint: qui cum præ altitudine ab omni impressione meteorologica immunis sit, nullis agitur turbinibus, nullis impeditur fulminibus, aut procellis exagitur, quod ita probari auiunt. Spargantur in eius cacumine cineres, in iisque characteres efformentur, ad finem anni si redieris, easdem notas inuenies, quippe quas nullus disperferit ventus, aut procella loco mouerit. Ad eundem modum & Reges, qui tantum reliquis hominibus auctoritate, quantum Olympus montibus altitudine præeminet, quorum animæ tranquillæ sint oportet, iudicia matura, affectus sine affectu, procul ab omni humanarum perturbationum turbine semoti, atque hoc demum est diuinitatem in humana natura quam proxime imitari.

Equidem addo, Reges, Dei in terra imagines appellari, nam ut omnipotens iustitia & misericordia cælum & vniuersam hæc mundi machinam moderatur, vnde epinicius illud ei cecinit vates: *Misericordiam & iudicium cantabo tibi* ita & Reges easdem doctes, quibus subditos regant, præferant, necesse est. Designauit hoc aperte in Prouerb. Salomon, varia coaceruans animalia, è quibus boni Principis naturam colligat: *Tria sunt, qua bene gradiuntur, & quartum quod incodit feliciter, leo/ortissimus bestiarum, gallus succinctus lumbos, & aries, & Rex, nec est qui resistat ei.* Ille siquidem Rex prorsus admirabilis ac propemodum Deus quidam in hoc mundo dicendus est, qui iustitia leo, misericordia agnus, sollicitudine & vigilantia gallus est.

Hinc Ægyptiorum Reges sceptrum gestabant, cuius summitati caput ciconiæ, clementiæ symbolum, extremitati hippopotami iustitiæ nota, adiunctum erat, quod

sceptrum Osiris Rex semper tenuit. Innuere scilicet volebant, Reges qui summi DEI, iustitia & clementia cuncta moderantis, simulacra & imagines sunt, velut eiusdem vicarios, in subditos & seueros, & benignos esse debere.

Cassius, qui cum coniuratis Cæsarem Cassij interfecerat, quod patriam libertatem perditum iret, eade peracta nummos signauit viola & gladio inter ramos oliuarum interposito. Viola Rempublic. gladius iustitiam, & oliua clementiam, quibus ipsa velut vinculo quodam continebatur, designabat, adeo ut qui sine his dominari, aut Rempubl. regere vellet, non Rex aut consul, sed tyrannus & prædo dicendus foret. Vtraque enim virtus ad Reip. administrationem cum primis necessaria est, ipsaque iustitia sine misericordia non nisi mera crudelitas & tyrannus, & misericordia sociæ altera destituta non nisi fatuitas ac stoliditas iuxta Chrystomum dicenda: ambæ igitur coniungi ac connecti debent, ac præferim in Rege ac Principe.

Hinc Dominus olim summum Sacerdotem, qui in suo ministerio non secus ac Rex quidam præsidet, primo oleo sacro voluit inungi, deinde sanguine conspergi, oleum hoc misericordiæ, sanguis iustitiæ signum erat. *Quin & populo Regem postulantem, suscitauit Dominus Aod, qui erat ambidexter: quo facto innuere voluit, eum qui à Domino ad populi regimen deligitur, ambidextrum esse debere, tam iustitia, quam misericordia instructum: alioqui si alterutrum desit, mancus ille dicendus est.*

Quid enim denotasse putatis Cherubinum illud, quem Ezechiel Propheta vidit, qui hinc humanam, illinc leoninam faciem habebat? aliud nihil, quam naturam Regum & Principum, qui instar Cherubini huius, aliquando faciem hominis ad benignitatem & clementiam erga subditos demonstrandam: aliquando leonis assumere debent, quo iustitiæ se tenaces & obseruantes demonstrent, ad improborum delicta, flagitiaque digno supplicio castiganda.

Verum Reges non modo Dei imagines sed etiam Deo stabili.

Reges Olympo moti comparati.

Prou. 30.

Exod. 2. 9.

Lud. 3.

Ezech. 3.

Reges à Deo stabili.

nes sunt, in vasto mundi huius theatro cre-
ctæ, sed ipsius etiam manibus efformatæ,
qui nempe ab eo omnem quam in subdi-
tos habent potestatem accepere. Ita nam-
que de iisdem Scriptura ait, *Per me Reges re-
gnant, & ligum conditores iussa decernunt*, per-
inde ac si dixisset: Obedite regibus, hono-
rem & fidelitatem ijs exhibete, ego enim
eosdem stabiliui, ego sceptrum ijs in manus
tradidi, ego denique, qui diadema capiti eo-
rum imposui. Agnoscit hoc ipsum pius ille
Rex David, & in grati animi signum ait, *E-
go autem sum constitutus Rex ab eo super mon-
tem sanctum eius*. Et quoniam hoc ad Chri-
stum etiam referri potest, aliud in Psalm. 4.
habet, quod non nisi de se intelligi potest:
*Quoniam tu Domine singulariter in spe constitui-
sti me.*

M. Aurelij
numisma. Marcus Aurelius Imperator Romanorum
hoc ipsum intellexit, hinc numisma cudit, in
quo aquilam, quæ sceptrum è manibus Io-
uis vnco raperet, Imperatorique traderet,
efformauit: quo emblemate designauit,
non ambitione se aut malis artibus ad Impe-
rium peruenisse, sed diuina clementia &
indulgentia præesse, ab ipsis inquam dijs,
non vero hominibus, diadema & sceptrum
accepisse.

Lepida de
rege quodam
Siciliæ hi-
storia. Rex quidem Siciliæ, aut Lusitaniæ, non
enim rite recordor, Ioannes nomine, cum
subditos in se videret insurrexisse, mutauit
vexillorum elogia, iisque, quo se cælitus e-
lectum & stabilitum scirent, atque vt ve-
rum Regem reciperent, verba illa Euange-
lij inscripsit, *Fuit homo missus à Deo, cui nomen
erat Ioannes: quod cum rebelles legissent, suis
è contra inscripsere, in propria vniuersi: & sui eum
non receperunt.*

Hæc in gratiam Regum dicta sunt, ecce
n. vt tres hodie Reges ex Oriente ad Regum
Regem adorandum properent, quorum iter
& profectionem Matheus describit, dicens:
*Cum natus esset Iesus in Bethleem Iudæ, in diebus
Herodis Regis: ecce Magi ab Oriente venerunt Hiero-
solytam, dicentes: Vbi est qui natus est Rex Iu-
daorum? idimus enim stellam eius in Oriente, &
venimus adorare eum.*

Vt hanc vobis ipse hodie graphice depin-
gam, primo dicam, quomodo è longinquis

regionibus profecti sint, ac deinde, quomo-
do Regem natum adorauerint: atque ita cõ-
cionem hodiernam terminabo, & vela com-
plicabo.

Cum historia huius diei habeat, Magos
ab Oriente ductu stellæ venisse Bethleem, &
nos in primis illa respiciat, ad nosque perti-
neat, æquum est, vt quid proponat, quidve
commendet, cæteris diligentius inspiciam-
mus. Primo igitur, antequam eos Bethleem
venisse, & cælorum Regem adorasse descri-
bam, quinam fuerint, disquirere volui, quia
alij alia de iisdem sentiunt, eorumq; iter di-
uersimode exponunt sunt enim qui eos Ma-
gos, qui Philosophos, qui Reges fuisse dicat.
Alij ex Arabia, alij ex Æthiopia, è Chaldæa
alij, alij è Perside, aut India etiam nonnulli e-
os venisse volunt. Ab ipsis rem exigam, id-
que verbis Iosue, quib. Legatos Gabaonita-
rum allocutus est, *Quoniam estis vos, aut vnus
venistis? è Perside aut Arabia? Philosophine, Ios. 19.*
an vero Reges estis?

Et sane res difficilis est: plurimi namque Opinio
summa auctoritatis viri, à veritate deuiant, quorũdam
tes, & sententiæ cuidam exoricæ inhærentes, Reges hos
hos non nisi sortilegos, Astrologos, & vene- incantato-
ficos fuisse, inter quos fuit magnus Augusti- res fuisse.

nus, qui in 2. de Epiphania homilia hoc eos
nomine appellauit, audiamus eius verba:
*Praualet imperitia in rustici atq; pastorum, &
impietas in sacrilegis maiorum.* Et ante eum
Origenes, qui contra Celsum scribens, ait,
Philosophos hos & astrologos, cum insoli-
tam & nouam hanc stellam vidissent, for-
tes consuluisse, & incantationis adhibuis-
se, quo scirent, quidnam astrum hoc por-
tenderet: cumque cernerent, dæmones,
Christo prædominante, obmutuisse, statim
coniecisse, vt reuera erat, hunc quem stella
designabat, dæmonibus longe superiorem,
& fortiozem esse, hincque propoluisse eum-
dem inuestigare, & quocumque tandem or-
bis in angulo latitaret, indagare. Idem om-
nino habet in hom. 13. super Numeros. Ho-
rum sententiam plurimi alij magni nomi-
nis Doctores secuti sunt, vt in primis Basi-
lius, homilia de generatione Christi Iesu,
Iustinus Martyr contra Tryphonem, San-
ctus Ignatius Martyr epistola 15. ad Ephe-
sios,

II.

isios, atque alij innumeri, quos recenset Angelicus meus Doctor Thomas. Abduxit hos in deuiam hanc sententiam Magia nomen, quæ apud Romanos legibus interdicta erat, ac grauissimis castigabatur supplicijs.

Magi vere Reges fuerunt. Verum non placet mihi hæc sententia, & quamuis multum antiquitati tribuam, hic tamen ab eadem discrepabo, & contrarias partes sequar, dicendo, tres hosce Magos vere Reges extitisse, non quidem e Persarum Monarchis, quales Cyrus, Darius, Alexander, sed Regulos ac Principes ciuitatum suarum, qualis forsitan fuit Regulus ille, de quo Ioannis quarto, ac tres illi amici Iob, qui eum in ærumnis & afflictionibus consolatum venerant, qui in Tobia historia Reges appellantur.

Tob. 2.

Plurimi huic opinioni Patres adstripluntur, ut imprimis Tertullianus libr. 3. contra Iudæos, cap. 9. Isidorus libr. de passione Domini, Leo Papa, S. Hieronymus, Athanasius, Cyprianus, Chrysostomus, Hilarius, Anselmus, Theophylactus, & ipse Augustinus, qui agnito errore; principes eos ad fratres in eremo scribendo, appellare non dubitauit, *audistis sanctissimos Reges Dominum diligenter quassuissse*. Accedit huc & sacre Scripturæ auctoritas, ac præsertim Dauidis uaticinium, *Reges Tharsis & Insule munera offerent: Reges Arabum, & Saba dona adducent: & Maia: Ambulabunt gentes in lumine tuo, & Reges in splendore ortus tui*. Huc quoque coniecturæ, exque certissimæ faciunt. Primo, quod ex Oriente uenerint, idque itinere adeo longo & difficili, & tantis quidem impensis, quibus pannosi Philosophi non sufficiant. Secundo, quod nouum Regem uisitauerint, quod solis Regibus licitum. Tertio, quod thesauros habuerint, quod apud Magos, & Astrologos, & Prognosticos uix in usu. Quarto, quod Herodes eos in carcerem non coniecerit, aut ad mortem condemnarit, cum alium in regno illius præter se quærerent Regem. Quinto, quod Herodes Rex Israel eos ut Reges agnouerit, & cum ijs uelut sui similibus locutus fuerit, dicens, ut Rege inuento sibi renuntiarent, ut & ipse ueniens, ad-

Psal. 71.

Isaia. 64.

ret eum. Quibus omnibus inductus dicere audeo, quamuis de fide non sit, liberum quodecumque uisum fuerit credere, præsertim tot coniecturis innixus, Magos hos uere Reges, non autem aliquos de truiuo extitisse.

At cur Euangelista hoc eos nomine non appellat: cur regia huius dignitatis non meminit? cur Regum eos titulo non decorauit, præsertim cum hoc in Christi gloriam redderet: rationes uariæ sunt, & quidem pulcherrimæ, quarum hæc prima est. Necessæ erat, Regum Rege nato, omnes alios honoribus & titulis suis exui.

Et quemadmodum sol, pulcherrimum illud mundi astrum, diei præses, luminis totius dominus, cum mane exoritur, stellas omnes offuscet, lucemque ijs eripit. Ita quoque magnus ille iustitiæ Sol terræ nostræ horizontem conscendens, tantum splendorem edidit, ut reges & principes, mundi huius sidera lumen amiserint, ipse uero solus Rex rutilauerit, cæteris regale nomen subtrahentibus.

Et quoniam solis mentio facta est, fertur Alexander Magnus bellum Persis inferens, cum Darius rex mediam ei regni partem ultro offerret, gloriæ stri æstuans respondisse: Nec duos in cælo soles, nec duos uino in regno reges posse consistere. Ablata, quæ supernatat ambitione & inani gloria, uidetur responsum hoc non in scite proposito nostro adaptari posse: Christus enim natura totius uniuersi Dominus & Monarcha, in hoc mundo nascens, omnes coriuales & competitores tituli huius exeludit, cumque regia maiestas in ipso solo comprehenderetur, nemo hoc præter illum nomine in terra dignus extitit. Sol quippe & regnum non patiuntur parem.

Atque hunc in Apocalypsi sua Ioannes *Apoc. 4.* uidisse se ait 24. seniores, coronatos ante thronum agni stantes, præcidebant ante sedentem in throno, & adorabant uiuentem in sæcula sæculorum, & mitrebant coronas ante thronum, dicentes: *Dignus es Domine Deus noster accipere gloriam, & honorem & Virtutem*. Præsignabat aut potius designabat, quod in natiuitate filij Dei, agni illius immacu-

maculati contigerat, qui ut magnificum Bethleemiti præsepj thronum conscendit; omnes mox seniores, id est, mundi reges; maiestatis suæ pudentes, & coronas deponentes, atque ad pedes agni abijcientes, eum velut verum & summum Monarcham adoratum venerunt. Ita namque id prædixerat Isaias: *Et erunt reges nutritij tui, vultu in terram demisso adorabunt te, & pu uerempedum tuorum lingent & Psalmista: In conuertentendq̄ populos in unum, & reges, ut seruiant Domino.*

Isai. 49.

Psal. 110.

Orosiu.

Augustus, audito, cœlestem hunc Regem natum edito vetuit, ne quis Domini nomen assumeret. An non hinc diuina mirabiliter prouidentia elucet? ut nimirum illo nato, in cuius humanitatis femore scriptum est, Rex regum, & Dominus dominantium, nemo eidem sibi titulum arrogaret: atque hoc lex Augusti Cæsar. respiciebat. Hinc igitur factum est, ut Euangelium de his agēs Principibus regio eos nomine appellari noluert, sed potius indigniori Magorum. Hæc quidem prima, iam secundam rationem proferam.

II.
Lib. 1. de diuin.

Appellati sunt Magi, non vero Reges, non quod essent incantatores aut maleficijs infames, sed docti ac sapientes: atque ita interpretatur verbum, *Magi*, Anselmus: *Non malefici, inquit, sed sapientes astrologi fuerunt. Verum quod in Chaldæa & Perside soli Magi ad regnum promouerentur. Quod duorum testimonijs confirmabo, Gentilis & Christiani. Cicero primus sit, In Persis augurantur & diuinant Magi, nec quisquam rex Persarum potest esse, qui non ante Magorum disciplinam, scientiamque perceperit.* Hieronymus alter, qui in 2. Dan. hæc verba scripsit: *Magi apud gentem suam, sicut Philosophi Chaldæorum, & ad artus huius scientiam, Reges quoq; & Principes eiusdem gentis omnia faciunt, vnde & in natiuitate Domini Saluatoris ipsi primum eiuorum intellexerunt, & venientes in sanctum Bethleem, adorauerunt puerum, stella de super ostendente.*

Sap. 6.
Sap. 17.

Tertia, vel quod nomen sapientiæ nobilius sit regno & sceptris: quod Salomon confirmat, dicens: *Melior est Sapientia, quam vires.* Item alibi: *Præpositus illam regnis & sedibus, & Bessai tom. 3. De Sanctis.*

diuitias nihil esse duxi in comparatione illius. vel quod fatius sit sapientem, quam regem dici; per sapientiam enim reges regnant; vnde ipsa de se ait: Per me reges regnant, & Legum Prou. 6.3 conditores iusta decernunt. Ob hanc quoque rationem in Euangelio dictum est: *Simile est regnum cœlorum hominat regi, vbi homi. i præponitur regi, prius enim quam dicaris, hominē & virum te monstres necesse est, ergo magis Sapientem quam Principem? Magi igitur nostri vere reges fuere.*

Verum vnde venerunt? quo ex orbis angulo: climare, ex quo mundi cardine? Chrylost. Vnde Magi eos è Perside venisse existimat, idque verbis poetæ inductus:

Alle poros Persas magus est, qui sidera nouit, H m. 7. in Qui sciat herbarum vires cultumque Deorum.

Contra Iustinus Philosophus & S. Cyprianus putant ex Arabia eos profectos: idque verba scripturæ innuere videntur: *Reges Tharsis & insule munera offerent, Reges Arabum & Saba dona adducent.* Chrysológus & D. Maximus è Chaldæa descendisse volunt. Annales deniq; & historia Indicæ, cum de regno Calicut agunt, ex India eosdem venisse tradūt. Verum verior, & magis vulgata opinio est, è Perside profectos, tum propter nomen Magorum, quod apud Persas in vsu est, tum vero quod Euangelista dicat eos ex Oriēte venisse: Persis enim media inter Orientem & Austrum sita, ad Orientem tamen pertinere dicitur.

Tam disquirendum restat, quonam tempore venerint. Epiphanius & alij nonnulli existimarunt, non nisi post biennium à Bethleem Christi natiuitate eos in Bethleem venisse, his scilicet inducti rationibus: prima, quod Herodes omnes paruulos occidi iussit à bimatu & infra, secundum tempus, quod exquiserat à Magis, ergo inquit, iam duos effluxisse annos à nato Christo, & ex quo se in viam dedere, à Magis acceperat. Secunda, ipsa Purificationis die paruulum, ut pauperula, Deipara obtulit. Vnde manifestum putant, nondum appulisse reges, qui aurem Christo nato obtulerant, quo illa paupertati suæ mederi potuisset. Tertia, venerint ex Oriente, necesse igitur est fuisse longum

Quo tempore Magi venerint.

L ac dif.

ac difficile, & plurimos in ipsum menses insumptos.

Sed fuit hæc rationes, quæ si cum veritate componantur, facile cedant robur illius patinefcia. prima quidem si examine- tur, in fumum euanesceat, cum enim Euange- lista ait, tyrannum infanticidium iussisse à bimatu & infra, sciendum est id ad maiorem cautelam ab eo factum, vt tanto meli⁹ quod intendebat consequeretur. Item secunda. Cum enim sanctissima virgo paupertatis iam inde à primis annis fuisset studiosissima, pau- perum semper vitam consecrata est: imo cre- diderim eam statim ac munera filio oblata accepit, in pauperes illa distribuiffe; quam- quam alij putent eadem in septenni Ægy- ptio exilio vsu venisse. Tertia vero nihil cum veritate commune habet: neque enim tan- tum interuallum locorum est, vt duos in iti- nere annos consumi oportuerit: cum tanto rotus circuiti orbis spatio queat. Quin & nostra ætate Magellanes, magnus ille Vlyf- ses, vix duorum annorum spatio totum orbem, vtrumque lustrans polum, quamuis vanis in locis adhuc moras traxerit, circum- nauigauit.

Homil. 7.

Alij cum prioris opinionis absurditatem vidissent, docuere, Reges hos tam sero qui- dem in Bethleem non venisse, sed biennio ante Natiuitatem Christi è patria profectos. Hos inter fuit auctor operis imperfecti, cui succenturiatus videtur & August. Hom. 7. de Epiphan. Alii autem opinati sunt, stellam quidem biennio ante illis apparuisse, sed iter tamen eos distulisse: eo quod stella hu- ius exortum curiosus indagare propositum haberent, scire prius cupientes quid porten- deret, quis illius horoscopus esset, quam i- ter hoc longum instituerent. Sed nullus eorum mihi veritatis scopum visus est anti- gisse.

Reges non- nisi post Christum natum è patria di- scessere.

At verior sententia quamque Eccle- sia cum suis sequitur, est, hos Reges ante natum Christum regnis non excessisse, sed illo nato, stellam quamprimum apparuisse, quæ natiuitatem illius indicaret, ac tum, primum illos in viam se dedisse, illaque du- ce tertio decimo post Christum natum die in Bethleem venisse, adeo vt vix nouem aut

decem dies in iter hoc insumpserint. Cre- dibile namque est, non eadem illos qua stellam videre die, vix se commississe, cum ea quæ ad profectiorem necessaria forent, pri- us essent comparanda: hæserunt deinde ali- quot dies Hierosolymis, quo Herodem al- loquerentur, & à Scribes & Sacerdotibus de nato Rege inquirerent. Quæ omnia si si- mul conferantur: dicere oportebit, nouem illos aut ad summum decem dies in itinere hæsisse, quod & verisimile videtur: pri- mo, cum non ab extremis Persidis finibus, sed proximis venerint, adeo vt non nisi du- centorum miliariorum iter ad summum es- se potuerit, periade cum camelis & drome- darijs, cursui aduetis, insederint, qui quam- uis grauissimas sarcinas humeris gestet, qua- draginta tamen millia passuum in diem con- ficiunt.

Lenit. 12.

Ad hæc, vt reliquorum opiniones vna si- delia inducantur, dicendum videtur, De ip- sam ac Iosephum non nisi quadraginta in Bethleem dies, donec Purificationis, quæ qua- dragesimo, iuxta legis præscriptum, die peragebatur, dies aduenisset, mansisse, ac deinde Hierosolymam, vt *viserent eum Do- mino*, vt Lucas ait, properasse. Atqui ex E- uangelio colligi potest. Iesum in Bethleem à Magis adoratum. Certissimum igitur est, ante quadagesimum à natiuitate diem ipsos aduenisse. Accedit huc, quod nimis absur- dum videatur dicere, post duos primum an- nos illos appulisse, cum Iesus Iudæa tunc ex- ularat, & in Ægyptum iam dudum secessisset. Ipsi tamen in Bethleem, & quidem recens natum, cum in præsepio adhuc iaceret, e- um inuenerunt. Imo videtur Euangelista in- nuere vix Iesum natum fuisse, quin statim Magi cum suis aduolauerint. *Eccce Magi ab Ori- ente.*

Hoc namque aduerbium admitandi, sensum illum, sicut & alibi alios, videtur in- eludere: vix enim vnquam in sacris litteris vsurpatur, quin noui semper aliquid innuat. Hic enim cum ponitur, *Eccce Magi ab Ori- ente venerunt*, denotat miracula, prodigia, para- doxa, res nouas & inusitatas, quod Reges Christi adoratum veniant. Est enim mi- rum & prodigio quodammodo simile, Re- ges diffi- cillime con- uertuntur à peccatis.

ges

ges ad Christum conuerti, eorumque pietas & religio vere admiranda est. Primo quod ingentia, imo maxima saxa sint, quæ cum semel solo prostrata fuerint, resurgere & erigi nequeunt. Atque vel elephas animalium Rex cum semel ad terram conciderit, sese in pedes erigere non potest; ita de Regibus mundi huius sentiendum est, illos, dum in peccatorum voraginem prolapsi sunt, non sine singulari miraculo posse resurgere. O casum metuendum & fugiendum, resurrectionem vero suscipiendam ac penitus admirabilem!

Et veluti orbis Saturnius, omnium planetarum summus & maximus, omnium se mouet lentissime, adeo ut aliquot annorum millia in cursu conficiendo insumat; orbis vero Lunaris, qui omnium minimus & infimus, nouem & viginti diebus cursum suum peragit: sic de motu spirituali, conuersione inquam animarum etiam sentiendum; popularium scilicet conuersionem celerime & quasi in puncto & momento fieri, ac Magnatum, ac præsertim Regum, ac Principum, non nisi summa cum difficultate, magnis laboribus & sudoribus. Quare cum huiusmodi ad Dominum conuertuntur, *Ecce* velut admirantes vsurpare possumus, ut hic Euangelista, *Ecce Magi ab Oriente uenerunt.*

Secundo, Regum conuersio admiranda ac magnificanda est, quod ad eorum imitationem & cæteri conuertantur; subditique ut plurimum ad mores principum sese componant.

Testis sit Rex ille Niniuitarum, qui cum ad Ionæ prædicationem peccata agnosceret, penitentiam ageret, vitam in melius commutaret; subditi eandem mox viam uitæque rationem inierunt. Omnes quippe Regum & Magnatum exemplum sequuntur. Quin & in corporibus illud cælestibus fieri videmus, primo namque mobili sese mouente, omnes alij orbis & corpora mouentur, idemque stadium decurrunt. Rex inter homines velut primum mobile dicendus est, qui in quam se dederit viam, regnum mox vniuersum & subditi eandem, velut manu ducti, ingrediun-

tur. vnde Poeta, *Regis ad exemplum totus componitur orbis.*

Prodigium est igitur, videre hodie ex Oriente venientes reges, qui Christum in stabulo quærant & proni adorent. Ecce vero & aliud miraculum longe admirabilius. Hi nã que Reges, Gentiles & idololatrarum uocationem Gentium ad Euangelium, quæ toties à Prophetis præsignata fuit, designant. Vidit enim Ezechiel splendidum templum, quod ab Ortu ingentem habebat portam, quæ semper patens erat; quo viso denotabatur, Christi Ecclesiam, cuius hoc templum ab ortu patens imago & figura erat, aliquando Gentes ad se admitturam. Hinc hodie tres illi Magi, ostio ab Oriente referato eandem ingrediuntur, ait enim Euangelista, *Ecce Magi ab Oriente uenerunt.*

Et quoniam templi mentio incidit, legere in Sacris libris memini, lapides & saxa, e quibus sumptuosum illud ac magnificentissimum templum Salomonis constructum erat, Iudææ fodinis educta, sed ligna & trabes ac cætera ligna, monte Libano, qui haud procul à Sidonijs & Tyris idololatris distabat, fuisse aduecta. Quo denotabatur, Ecclesiam Euangelicam e Iudæis & gentibus simul construendam, quarum hodie primitias in Bethleem cernimus: *Ecce Magi ab Oriente uenerunt.*

Petrus Apostolus vidit olim cælum apertum, & descendens vas quoddam, velut linteam magnum, quatuor initijs submitti de cælo in terram, in quo erant omnia quadrupedia & serpentina, & volatilia, aliaque animalia immunda. Cum hodie reges hos idololatras, indomita & ferocientia animalia, in Perfidis solitudine educata, in Ecclesiæ vas descendere video, idem omnino cernere me existimo. Erro Auditores, erro, non est hoc amplius figura, sed res ipsa. Hodie quoque celebres illæ nuptiæ, quibus Christus Ecclesiam sibi in coniugem copulat, peraguntur, quando nimirum per omnes mundi incolas ad hæc nuptias inuitent, ne dicam compellant. Stella noua legationem obiit in oriente ad conuocandos Reges, Angeli in Iudæa ad inuitandos Pastores, Principes in ci-

uitate Ierosolymitana ad admonendum Herodem, quo se ad hasce nuptias præpararent.

Psal. 6.

Dixi hodie celebres & regales illas nuptias celebrari, & iterum dico, & verum dico; adfunt enim legati à parte sponsæ, qui ex Oriente venere, qui conuenta & conditiones matrimonij confirmant: *Veniunt legati ex Ægypto, Æthiopia præuenit manus eius Deo. Solent namque parentes, quum nuptias filijs suis aut filiabus, quæ tamen non vsque adeo æquales sunt, parare & conciliare conantur, eos adhuc iuniores matrimonij vinculo sociare, tum vt crescente corpore crescat & amor, tum verò ne sponsus futura sponsæ suæ deformitatem, uarios & vitia agnosceps per spectaque habens, eandem auerteretur, nexūque matrimonij periturus abrumperet. Imitatus est hoc Pater æternus, filium namque suum Ecclesiæ pauperculæ & desertæ sociare cupiens, quæ nullam cum illius magnitudine similitudinem habebat, à primis eam incunabulis filio desponderet, vt nimirum crescente ætate cresceret & affectus; ne fortasse etiam, visa eiusdem turpitudine ac deformitate, ab eadem fieret alienior. Nostri, infans sapientissime, tu sapientia æterna cum sis, sponsæ tuæ defectus, decipi ne quis aut falli, sed amore intellectum offuscante, & rationis te lumine priuante, agnoscere te eosdem fingis: & quamuis nulla inter vos sit similitudo, quamuis inquam ipse ditissimus sis, sponsæque tua pauperrima & omnibus destituta; quamuis ipse pulcherrimus & ipsa turpissima; matrimonium tamen contrahis, & nexum inis, ostendisque te hodie primis hisce legatis, tamquam sponsum procedentem de thalamo suo. O nuptias, exclamem igitur, felicissimas ac vere beatissimas! exclamet mecum etiam Euangelista: *Ecco Magi ab Oriente uenerunt.**

Psal. 18.

Gen. 3.

Ecco Magi; ecce etiam figuræ. Vix enim Adam natus erat, quin omnia eum animalia vt dominum totius naturæ Principem agnouerint, illiusque se paritura imperio promiserint. Et ecce secundus Adam Christus vix natus in præsepio reclinatur, quin vniuersa animalia, bruti illi gentiles &

*pagani, tam qui Orientem incolebant, quam qui in Occidente commorabantur, quique vtroque sub axe latitabant, ad eum uenerint, eum adorauerint, & velut Principem agnouerint. Verum me dicere comprobabunt Euangelistæ uerba, *Ecco Magi ab Oriente uenerunt.**

Vix compacta erat Arca ab eximio illo Naupego Noe, quin omnia in eam animalia se receperint, quæ a diluuij rabie præseruarentur. Docemur hic Sacram Ecclesiæ arcam a Noe secundo, Christo inquam, vix compactam, quin omnia animalium genera, ethnicos intelligo & cultui falsorum deorum deditos, ad eam confugerint, diluuij procellas declinantes, damnationisque æternæ rabiem subterfugientia. A solis ortu aliquot uenientia intueor, *Ecco Magi ab Oriente uenerunt.*

Hæc quidem Theologica sunt & sacra, iam è Physicorum quædam sermone deprimam. Panthera animal illud ferocissimum, tam iucundum odorem spirat, vt omnia animalia, etiam monstruosissima, quotiescunque in apertum prodit, odoris suauitate illecta, cauernis prodeant, eiusque vestigia consectentur. Nos vero relicto quod brutale est, mysticum hinc sensum eliciamus. Christi Salvatoris humanitas eiusdem omnino naturæ est; vix enim in apertos sese natura humana campos effundit, quin suauissimo omnia odore complet, vt omnes creaturæ, etiam monstruosissima, id est, peccatis quam maxime cooperatæ, vitiorum antis & speluncis egressæ, incredibili gaudio perfusa, eundem quocumque ierit sequantur; adeo, vt quod olim in Canticis sponsa, dicere queant: *In odorem unguentorum tuorum currimus.* Quam porro prodigiosa monstra cauernis Orientalibus prodeunt? quales idololatricæ? quales pagani? *Ecco Magi ab Oriente uenerunt.*

Magnes ferrum ad se trahere perhibetur, quocumque etiam loco inueniatur. Hinc Augustinus in libris de ciuitate Dei velut miraculum quoddam narrat de magnete, qui plurimos ferreos annulos catena innexos ad se trahebat. Naturæ hocce miraculum, gratiæ adaptans, dico hunc paruulum magnetis.

IV.

Gen. 6.

Cant. 11.

2. Cor. 10. gnetis modo naturam assumpſiſſe. Cōfirmat opinionem meam Paulus, dum ait, *Petra autē erat Christus*, sed lapis magnes, primus quē attraxit annulus fuit facta illa humanitas, deinde pastores, quos montibus Iudææ pellexit, ac mox Magi, quos Oriente exciuit, vniuersus deniq; orbis, quem ad se trahet, adeo ut ingentem in Ecclesia tum ex Iudæis tum è Gentibus, eamque indissolubilem catenam confecerit: est scilicet lapis ille angularis, qui vtramq; maceriem in vna conflauit. ex Gentilismo scilicet ac Iudaismo non nisi vnu cōstitutum, *qui fecit vtraq; vnum*. Ipse quoque huc alludens olim apud Euangelistam ait, *Ego si exaltatus fuero à terra, multa trahā ad me ipsum*. An non ingens vis sit oportet lapidis huius, quæ ex vltimo Oriente Reges exciuit, & in Iudæam duxerit. Narrat hoc velut miraculum Euangelista, *Ecce Magi ab Oriente venerunt*.

Ecceque pueri huius diligentia? ecquæ cura, aut porius amor? Vix enim natus est, quin legatos in vniuersum terrarum orbem destinet, quo mundum aduersus sui certiorum reddat. Stella in Orientem properant, Regesq; commouent facient, ut in iter sese dedant. Angeli montes petunt, pastoriūque Iudææ natum Saluatorem annuntiant. Apostoli mox per omnes mundi angulos discurrunt, eumque de Messia aduentu certiorum reddent, si dubitetis, audite Prophetę verba: *In omnem terram exiit sonus eorum, & in n. orbis terra verba eorum*.

Isaias Propheta hoc à longe prælagiens, nomina ei imponit, quæ hanc diligentiam ac festinationem satis innuant: *Voca*, inquit, *non eris eius, Accelera, seilima prædari, quia antequam sciat puer vocare patrem suum, & matrem suam, auferetur fortitudo Damasci, & spolia Samaria*: quæ postrema Septuaginta ita interpretantur: *Auferit fortitudinem Damasci, & spolia Samaria* quod exponens Beatus Augustinus ait, tum completum esse, quando Magi & Reges illi gentium ab Oriente venerunt, fortitudinemque Damasci ei obtulere, aurumque, id est, diuitias & spolia Samariæ attulere. Porro nomen habet, *Accelera, festina*, & merito quidem, cum ab ipsis incunabu-

lis legatos per omnes terræ angulos emittat.
Quam scite huc quadrant verba illa sponsæ in Canticis, *Ecce iste venit transiens colles: cælo nimirum empyreo descendens in crystallinum, deinde in primum mobile, hinc in firmamentum, mox in septem planetarum orbis, illos transiens peruenit in sphaeras elementares, illaque prætergressus in vterum Virginis, ex vtero in stabulum & præsepe saltauit. Oecquis saltus tecum colles! Salit etiam vsq; in orientem, atque ideo: *Ecce Magi ab Oriente venerunt*.*

Audiamus iterum loquentem sponsam: *Ecce iste venit saliens in montibus transiens colles. similis est dilectus meus caprea, hinnuloque ceruorum*, id est, *Quanta sponsi mei diligentia est, ac festinatio: salit in montibus Patriarcharum, Regum, & Prophetarum, transcendens cælorum colles, saliens in montibus Sion, Thabor, Caluarie: tantaque illius festinatio, ut capreas hinnuloque cursu exaquet*.

Hæc Theodoretus verba exponens, ait capream visum esse peripicacissimi: ceruum vero animalibus venenatis quam maxime aduersari, adeo ut quam primum atque editus est, serpentes, aspides, viperas ac colubros persequatur, anhelituque suo eadem cauernis & antris educat. Dispicite hic allegoricorum sensum indagatores, num Christus paruulus hic vere sit caprea, quanta namque in eo peripicacia? oculis quippe in orientem vsq; pertingit, queis Magos ad se pellicit, num ceruus quoque dici possit, quippe qui iam inde ab incunabilis illos dracones, reges inquam gentiles, idololatriæ cauernis solo misericordie suæ spiritu exciet. Videte ut eisdem egrediantur: *Ecce Magi ab Oriente venerunt*.

Anne torum me hodie tenebis, o E. cæno. *lob. 2.* ui tamen adhuc de te conceptus proferendi. Tres illi amici Iob, qui Tobia secundo reges nuncupantur, cum eum in sterquilino vlceribus plenum sedentem conspexissent, lacrymari cœpere, oculis & manibus cælo erectis, & admiratione nimium quantum percussi. Et ecce tres etiam Reges Christum hodie inuisunt, quos credibile est, dum eum in præsepio

Cant. 2.
Ibid.
Caprearum & hinnulorum proprietates.

Isai. 11.

Psal. 18.

Isai. 8.

Serm. 4. de Epiph.

Psal. 47.

iacentem, & intra animalia vagientem, in summa inopia & egestate cernerent, perculsos stetit, & vbertim patre commiseratione lacrymatos esse. Innuere hoc videtur Psalmographus: *Reges terra congregati sunt, conuenerunt in unum: ipsi te videntes sic admirati sunt, conturbati sunt commoti sunt, timor apprehendit eos.* Ac merito quidem admirari poterant ac percelli, cum filium Dei, Regem Regum in stabulo inter animalia offenderent.

7. Reg. 25.

Inter omnes Davidis Regis milites palmam & praconium tres illi merentur, qui haustam e cisterna Bertheem aquam, per media hostium caltra penetrantes, in speluncam Odollam sitienti illi attulerunt. At videmus hic non tres milites, sed reges ad Dauidem nostrum Christum in speluncam Bertheem venientes perfractio hostium, id est, falsorum Deorum cultus agmine, gratiae aquam inde educera.

3. Reg. 1.

Nathan Propheta cum ad Dauidem regem ingressus esset, hac eum oratione allocutus est, *Domino mihi rex, tu dixisti, Adonias regnet post me, & ipse sedeat super thronum meum: Quia descendit hodie & immolauit boues, & pingua, &c.* Quid auditis? Dauid, vocata ad se Bethsabee, promissum quod olim fecerat, renouauit, & Salomonem filium eius, regem ac successorem denuo designauit. utque hoc foret euidentius, tres ad se viros vocari iussit, regni fulera & robora, Sadoc, Nathan & Banaiam, qui per vniuersos regni limites diulgarent, non Adoniam, sed Salomonem ad paternum solium euehendum. quo audito Adonias, & quotquot eius partes sequebantur, mirum in modum percussi sunt. Promiserat, auditores, toties naturae humanae Pater aeternus, ipse quin et angelus Mariae filium illius fore regem: *Dabit illi Dominus sedem David patris eius, & regnabit in domo Iacob in aeternum.* cumque videret Herodem, non vero Iesum filium pacificum, dominari, iurauit, non illum, sed hunc, uti promiserat, regnaturum. Atque ideo stellam in Orientem destinat, quae tres reges inuicibilissimos gentium omnium decora & ornamenta ad se vocet, qui verum Salomonem Iesum Christum adorarent, eumque per vni-

Luce. 1.

uersum orbem regem esse promulgarer, muneratque ei & xenia, ut principi summo ac legitimo, non vero alienigenae Herodi, afferrent. Hinc aiunt, *Ubi est qui natus est rex Iudaorum?* Quo audito Herodes Idumaus, omnisque eius aula percussa est, *Turbatus est Herodes, & omnis Ierosolyma cum illo.* An non omnia exactissime conueniunt, & optime coincidunt? sed addam & alia.

In Ezechiae regis gratiam decem gradibus *Isa. 38.* solis vmbra in horologio retrocedere permittit Deus: quod cum Astrologi Babylonij percepissent, Rexque eorum audiisset ob Ezechiam regem Israel hoc factum, legatione in Iudaeam vna cum muneribus destinavit, quae simul amicitiam illius exposceret. Arrigite aures & animum Christiani, id ipsam & hic contingere videbitis. In gratiam nati Iesu idem Deus stellam Magis in Oriente demonstrauit, qui cum ob Messiam natum eandem apparere intellexissent, vna cum muneribus eum adoratum veniunt. Sed non cuncta in hac figura cum figurato sunt paria. Legati siquidem regis Babylonij Ezechiam in amplissimo ac splendidissimo palatio, auro & gazis referto repererunt, Magi vero Christum in stabulo in summa egestate & inopia. Illis Ezechias diuitias demonstrauit, thesauros aperuit, in iis que gloriatus est; at Christus his non nisi presepce, paleas & animalia ostendit. Hicne honor est, Saluator mundi, quem regali huic legationi exhibes? itane principes illos externos excipis? sed sistendum hic, nec profundius mysteriorum horum abyssus penetranda. Sed iam satis superque primam hanc partem profecti ad alteram veniamus, & quomodo Principes hi Regem natum adorant, dispiciamus.

Multum jam itineris confecerant, & Ierosolymam vsque perueniant, palatium Herodis ingrediuntur, inquirunt, *Ubi est qui natus est Rex Iudaorum?* Herodes turbatur, & omnis ciuitas cum illo. O rem nouam, sed admirabilem! Parvulum in praesepe vagientem regibus, vrbibus, ipsis quin etiam regnis timorem incutere? Mirabile & prodigii simile videatur, digitos ad luminis vmbra apparentes regno Babylonico metum injicere, nec non

4. Reg. 20.

2. Par. 3.

V.

Dan. 5.

V. 10

vero mirabilis est, paruulum in stabulo iacentem, in praesepio reclinatum Iudam vniuersam percillere ac turbare? Et nunc reges intelligite; si solorum digitorum tanta potentia sit ac fortitudo, quanta totius manus, quanta brachij futura est? si metuant Herodes eiusque sequaces, quid alios facere par est?

O Iudaei, o Scribae, o legum Doctores & Rabini, itane tremitis & trepidatis in aedibus vestris commorantes adeo vt foras prodire non audeatis? haecine audebitis, & puerum cum illis adorare detestabitur? Misistis olim legatos ad Zachariae filium in solitudinem, & ad Messiam vestrum in Bethleem nullos destinabitis? Bene dicitur, idque iuxta Prophetas, in Bethleem eum Iuda nasci debere, nemo tamen vestrum credit. Similes estis Achitopheli, qui alijs quidem optime, sibi vero pessime consulebat. Augustinus vero fabris vos comparat, qui arcam Noe compegerunt, quam ille cum suis diluuium eriperetur, ipsi vero excluderentur. O insensati & excaecati Iudaei! Ecce Magi, Philosophi, Astrologi, nudae Prophetiae Balaam, qui vnus est maioribus eorum fuit, *Orietur stella ex iacob*, innixi, regnum & suos deseruere, longum iter instituunt, paruulum Messiam adoratum veniunt: & vos, tot Prophetis illustrati vaticinijs & oraculis, domo vestra non egrediemini, vt vbinam locorum inueniendus sit, inquiratis?

Ecce, subierunt jam stabulum, hoc indicant stantes praeforis cameli & dromedarij, de quibus locutus Istaas ait: *Quando fortitudo gentium venerit tibi, inundatio camelarum operiet te, dromedarij Madian & Ephra.* Ecce Mariam prae salutant, ac puerum supplices adorant, *Et intrantes, inuenerunt puerum cum Maria Matre eius.* Non legitur Ioseph in stabulo tunc fuisse: disponente ita temporum vices sanctissimo Spiritu, ne imbecilles illi neophyti, in fide non vsque adeo confirmati, illum vt Patrem pueri haberent. Hinc etiam colligere possumus, Beatissimam Deiparam dono linguarum a Spiritu S. donatam fuisse: quis enim hos reges excepisset, quis ijs locutus fuisset, quis intelligere, nisi illa omnium linguarum cognitione illustrata eorum idioma intellexisset? Praesertim cum Ioseph non

adesset, ipseque paruulus elinguis & infans esset, nullumque ad manum interpretem haberent. Sed ad lineam.

Vix intrauerant stabulum Magi, quin confestim prae paruulum adorarint, omnesque illi obsequium exhibuerint, *Et procidentes adorauerunt eum.* O regia humilitas ac submissio! Praedixerat hoc olim Istaas: *Erunt reges nutritij tui, vultuque in terram adorabunt, & puluerem pedum tuorum lingent.* ac tu Psalmista: *Coram illo procident Aethiopes, & inimici eius terram lingent.* Quanam obsecro de causa, o Principes tantum puero huic honorem exhibebis? cur ita vos submittitis? prae in terram caditis, aut eum adoratis? vbinam est illa diuinitas, maiestas, vbinam Angeli, vbinam miracula, quae demiremini? Illene est, quem coram Herode regem Iudaeorum nominastis? Vbinam illius palatium, vbi aula, vbi corporis stipatores & laterones? vbi omnis nobilitas? vbi splendor & dignitas? quid hic praeter stabulum, praesepem, animalia, bouem & asinum intuemini? quam inops equile?

Tacendum hic est o anima, haec quidem exterioribus, sed internis & mentis oculis sublimiora & altiora contemplantur. Sensus exterior paruulum ijs ante oculos ponit, sed fides eum depingit, vt Deum. Et quemadmodum senecio ille Istaac caecutiens & caligans Iacob filium, licet in mentito habitu, agnouit: Ita Magi hi quamuis oculi eorum praelippitudine gentilitatis nimium quantum caligarent, Deum tamen verum in hominum latentem habitu, & vilibus humanae naturae pannis coopertum agnoscunt. Similitudine quadam nota rem notiosem faciam.

Accidit interdum reges & Principes in eumentito habitu per regni sui prouincias, ne a subditis agnoscantur, oberrare, vt plurimos Franciae Reges olim fecitasse historiae monumentis proditum est: verum si penitus eorumdem & agendi & loquendi rationem quis intueatur, videbit quamprimum sublimius quid sub vili illo pallio delitescere: manuum siquidem mollietis nobilitatem & otium arguet, verba aulam sapientem,

2. Reg. 16.
serm. 6. de
diuersis.

Ista. 46.

Ista. 49.
Psal. 71.

Gen. 27.

om.

omniſq; motus & actus regiam dignitatem, non vero mechanicam artem præ ſe ferent. Ecce ſummus ille Regum Rex cum in ſiſticio hominum habitu per mundi huius regnum incederet, (*formam ſerui accipiens, & habitu inuentus ut homo*) naturamq; humanam aſſumpſiſſet, reges hi Eoi propius eum conſiderantes, eiſq; manus inſpicientes, ij opera illius contemplantes, quod ſcilicet adoratur ab Angelis, ab Herode Rege timeretur, aliſq; in rebus potētiam ſuam declararet, ſtatim iudicant, nihil hic vulgare, ſed diuina omnia ac ſupra hominum ſapientiam ſubefſe. Deinde verba illius attendentes & loquelam illam ſciſinatoriam, qua & omnes in admirationem rapere, agris mederi, mortuos ad vitam reuocare, ac demonibus metum incutere debebat, cōſiderantes, quamprimum cenſent hæc omnia aulam, palatium, nobilitatem ac dignitatem regiam ſpirare.

An non meminiftis, quam ſincere & liquide iudicauerit latro ille in cruce de Chriſto, quamuis namque eum miſerum, plagis huiſum, vulneribus coopertum, ſanguineo ſtillantem riuos, in cruce in medio latronum actum, morti proximam cerneret, oculos ulterius tamen ſuſtulit, adeo, vt diuinitatem ſeſe occultantem perſpexerit, magna que animi conſtantia dixerit, *Memento mei, dum ueneris in regnum tuum.* Ecqua illa fides fuit? at non minor Magorum extitit, qui licet non niſi paruulum pannis inuolutum cernerent, eundem tamen vt Deum adorant, ac ſub illa paupertate latentem quandam maiestatem agnoſcunt, & cum Iſaia exclamare coguntur: *Vere tu Deus abſconditus.*

Matth. 27.

Ierem. 16.

Ecqua cum paruulo hoc verba habuiſſe eos oportuit? quos ſermones miſcuiſſe? Inuenit aliquid Ieremias, dum ait, *de te gentes uenient ab extremis terra & dicent, Mendacium poſſiderunt; atres noſtri, uanitatem, qua eis non profuit, id eſt, Araui & proau noſtri magna in cœcitate & caligine obſcura verſati ſunt, cum vero relicto Deo, idolis immolauerunt. Tu enim ſolus Deus es, tu Deorum omniū ſummus, tu dignus, quem uariuerſa mundi huius*

machina adoret, qui vnus es eſſentia, & perſonis trinus.

Cum hæc, pedibus interea oſcula inſigendo, ſtringendo, amplexando, ſalutando, adorandoque eum uelut numen, proferunt, oculos circumquaque ferentes loci, in quo naſci uoluit, uilitatem ac paupertatem demiratur, atq; in admirationem rapti uerba illa Dauidis, quæ pudore confuſus Nathania ait, uſurpalle uifi ſunt: *Uideſtu, quod ego habitem in domo cedrina, & Arca Dei poſita in medio pellium?* Idem prædor Magorum ore uerba eadem uidentur eliciſſe, atque huiusmodi ſermonem eſſe formalle. Equumne uidetur Domine, in ſtabulo te naſci, in præſepio reclinari, frigori & aeris inclementiæ exponi, à ſolis animalibus ſeruari, nos autem in regnis noſtris palatia ſplendiſſima in colere, deliciis abudare, magna nobilium caetera circumagi? Atria noſtra trianchina ſunt, aurata ſunt, domus noſtra aulais conueſtitæ, tu uero o ſumme regum Rex in ſordibus uoluaris, in præſepio jaces, in palea reclinatus es, in ſtabulo commoraris. O ingens humilitas noſtram coarguens uanitatem! o paupertas noſtras culpans diuitias! Et ramus igitur, inſanimus, atq; hoc dicendo, *proidentes adorauerunt eum.*

Prudens illa iuxta ac pulchra Rebecca Gen. 24. cum pretioſis induta monilibus, cameloque uectæ, futurum ſponſum Iſaac, magni Abraham filium uidiſſet, protinus deſcendit: indignum ſcilicet arbitrata, ſe ſuperbe indutam camelo inſidere, dilectum uero ſuum peditem iter conſtitere. Prudentes illi Principes, qui diuitijs & auro ouulſi, camelisq; & dromedarijs in uecti patria egreſſi erant, cum paruulum Ieſum ſummi Dei filium in terra jacentem inter animalia in præſepio reclinatum cernerent, ſtatim camelis deſcendunt, indignumque cenſent, Creatorem tanta in humilitate & paupertate nudum incedere, ſe uero Creaturas tantam uanitatem, ſuperbiamque amplecti & conſectari. Quamobrem confuſi & erubefcentes, *Proidentes adorauerunt eum.*

At non hic eorum ſtecit humilitas, ſed poſtquam animo demiſſo eum adorauerunt, *aperuſi theſauris, obtulerunt ei aurum, thus, & myrrham*

myrrham, credibile porro est hæc eos verba muneribus adiunxisse: Cælorum terræque Rector ac Dominator amplissime, cuius natiuitatem stella magistra didicimus; Regum omnium summe ac prime, benigno quæso oculo munuscula, quæ Vasalli Principi suo clementissimo offerunt, intueri, ac grata tibi sint ea & accepta. Thus tibi velut Deo, aurum vt Regi, myrrham vt Messia offerunt; thus diuinitatis, aurum humanitatis, myrrha sacerdotij tui symbolum est. Quod Poeta succincte complectens ait,

*Aurum, sibus myrrham, Regi, hominibus,
Deo;*
Dona ferunt.

Magi & adorant Christum & munerera ei offerunt.

Hæc ad nostram doctrinam dicta sunt Auditoribus; Non enim sufficit his Christum adorasse, sed munera quin etiam offerunt, non satis quippe est, diuinam adorare & credere potentiam, sed charitas etiam exercenda est, eleemosynæque in pauperes erogandæ, fides & opera plerumque coniunguntur, adoratio & misericordiæ opera simul semper progrediantur necesse est. Plurimi siquidem fidem & adorationem in ore habent, misericordia vero ab anima penitus exulat.

Figura.

Nullum in vetere lege animal mundum habebatur, nisi quod ruminaret, atque vngulam bifidam haberet. Ad eundem modum illa demum anima sancta ac pura dicenda est, quæ vngulam bifidam habeat, id est, quæ eleemosynam & charitatem consecetur. hæc namque fissura eleemosynas, aliæque opera misericordiæ denotat, quarum vero pedes bifidi non sunt, immundæ censeri debent.

Luc 7.

Ficus illa Euangelica, quæ fructu, sed non folijs carebat, à Christo velut anathemate percussa, quamprimum exaruit. Ita qui fidem habent, & non charitatem, qui Deum constanter adorant, proximo vero misericordiam denegant, arida ficus sunt, atque à Deo maledictæque exarescere, magna sui infamia merentur. At quotnam, Deus bone, huiusmodi hodierna die reperire est arbores? sed non ita profecto magi nostri fecisse visi sunt, qui postquam Christum adorauerunt, munera quoque eidem offerunt.

Notandum porro hic est, omnem Deo the-

Bessai tom. 3. De Sanct.

saurum eos aperuisse: vnde discimus, Deo soli omnia nostra, possessiones, bona, & quidquid demum hic habemus, accepta referenda esse; ac pessime agere eos, atque erga Deum ingratos existere, qui pauperi sua occludunt, arcis eadem includentes. Considerandum hic item, Christo illos, non autem Herodi, thesauros aperuisse. Multi vero, proh dolor! hodie penitus contrarium agunt, qui se thesauros, diuitias, arcas suas, non Deo vel pauperibus, sed Herodi, mundo, lusu, vanitatibus, inaniis referant. O rem deplorandam!

Hinc à Propheta Ezechias Rex castigatus est, quod diuitias, thesauros, similiaque legatis Babyloniorum ostendisset. Docentur hic illi ac corruptione censentur dignissimi, qui bona sua, diuitias, possessiones, redditus, idolorumque Babylonice, id est, dissolutionibus, laruis, lusu, ineptiis, stoliditati mundanæ, & tripudijs demonstrant, id est, in res vanas impendunt. At non ita Reges nostri, qui soli Deo thesauros suos referant, *Et apertis thesauris, obtulerunt ei, &c.*

Magna & opaca illa arbor, quam Nabuchodonosor vidit, cuius rami vtrumque mundi cardinem tangebant, quæque frondibus & fructibus luxuriabat, tandem excisa fuit, eiusque fructibus animalia saginata. Opulenti & pecuniosi mundi huius, (qui instar ingentis cuiusdam arboris cæteris hominibus videntur, auro, inquam, argento, pecunijs, redditibus onusti; at qui non nisi in brutales usus eadem insunt, quo nimirum gula & sensualitati aliisque brutalibus appetitibus satisfaciunt) ingens profecto discrimen aduent, ne instar arboris huius excindantur, libro vitæ deleantur, vindicem diuinæ justitiæ securim experiantur, itaque in flammæ æternales conijciantur.

Dan. 4.

Epulo ille Euangelicus, qui loculos euacuabat in delicias, in voluptates, in canes & aues, in vestes splendidas & magnificas, atque in luxum pecunias prodigebat, non vero in pauperes, aut in Lazarum, in inferno tandem sepultus gemuit. Verendum profecto est, ne qui similem hoc in mundo vitam ducunt, similem quoque apud inferos cruciatum experiantur, qui nimirum Reges hos non sunt i-

Luc. 16.

M

mitati,

mitati, qui apertis thesauris suis Christo recens nato obrulerunt aurum, thus, & myrrham.

Sed filium orationis jam abrapamus, eorumque iter & munera seponamus: quin eos potius imitemur, exemplar eorum quam

Tria in re-
gib. his imi-
tanda sunt.

proxime sequamur. Tria nos illi docent, promptam obedientiam, munus oblationem, ac per illud iter in patriam reuersionem. Obedientiam, inquam, quam primum enim ut stellam videre, quæ eos ad iter suscipiendum inuitabat, in viam se dedere. Hos nos imitemur oportet, nō desunt enim stellæ, quæ nos ad Deum vocent, at nos easdem vel non videmus, vel earum nutum aut monita non sequimur. Stellæ siquidem sunt exempla Sanctorum, ut Leo Magnus ait: sanctæ item prædicationes & inspirationes internæ, quibus nos Deus ad se vocet, iuxta opinionem Gregori Pontificis. Sed quæ nostra malitia est, oculos occludimus, earumque ductum sequi detrectamus.

Ser. 3. de E-
giph.

Hom. 36. in
Euang.

1. p. 2. 8. a.

Munera quin etiam imitanda sunt, & imprimis quod primo aurum obrulerint: hoc symbolum charitatis est, quæ inter ceteras virtutes, non secus atque aurum inter metalla prima est. hæc igitur præ ceteris Deo offerenda. nam, ut D. Thomas ait, amor omnium donorum primum est, ac velut janitor, cuius admiculo & auxilio ceteræ virtutes in scenam prodeunt. Secundum donum thus est, per quod ipsa designatur oratio, quæ animo charitate erga Deum incenso profecta, Deo jucundissimum odorem dirigit, ac velut thymiam gratissimū adolet, quod omnes alios odores longe superet. Vltimum est oblatio myrrhæ, quæ mortem designat, & qua mortuorum corpora condiuntur. Docemur hic, sensus, concupiscentias, voluntatem denique nostram mortificandam esse, ac veluti gladio jugulandam, adeo ut vitam & omnem erga res mundanas gustum amittat. sequendum hic est consilium Caiphæ Pontificis, qui de Christo morti adiudicando dicebat, *expedit ut vnus homo moriatur pro populo*. Ut igitur vniuersa sensuum nostrorum multitudo morte eripiatur, vnum hominem mori necesse est; id est, voluntatem, quæ præcipua eiusdem

pars est, mortificari. Passiones stirpitus euelli non posse fateor, & radices sensualitatis penitus præcidi posse nego, sunt tamen refrenanda, ac mortificanda, & Iesu Christo, in modum myrrhæ, piorum horum imitatione, offerenda.

Leuitis olim in veteri lege precepit Deus, omnes ut corporis pilos raderent: noluit eodem stirpitus euelli, sed tantum abradi. Pili superflua naturæ excrementa sunt, & simul figura passionum nostrarum, quæ vna cum natura & ætate crescunt; has non euelli, sed sancta mortificationis nouacula abradi, sibi que in oblationem, velut myrrham quandam regiam, dari vult Deus.

Num. 7.

Reditus adhæc Principum horum in patriam imitandus est: nam teste Euangelista, per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Venerant siquidem per laram idololatriæ & infidelitatis viam, per regiam vitæ emendationis, conversionisque viam reuersi sunt. Hoc ipsum nos imitari oportet: cum enim per difficiles illas ac molestas scelerum vias ambitione, libidinibus, auaritia, inuidia & rancore plenas, per viam illam latam, quæ ad perditionem & infernum ducit, ad Ecclesiam accedimus; per aliam redeundum est, & iter gratiæ, contritionis, penitentia insistendum; iter inquam, quod recta ad æternam beatitudinem ac gaudia cœlestia ducit. Hoc scilicet fecere Magi nostri, qui per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.

Dominus apud aliquem Prophetarum, (Ezechielis, puto) præcipit, ut quicumque templum ingrederetur, per aliam portam eodem egrederetur. Sensus mysterij est, ut quicumque ad confessionem accedunt, vel Deo in Ecclesia se repræsentant, per aliam quam intrauerant portam egrederentur, id est, eadem peccata quibus onusti intrauerant, non exportent. Contra autem Phariseus ille Euangelicus, qui eadem, qua templum intrauerat porta exiit, domum scilicet eadem qua venerat ambitione, fastu, & vanitate grauatus reuersus est. At non ita Reges nostri, viam namque mutant, peccatores siquidem venerant, iusti redierunt, ac per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.

Luc. 12.

Et quo-

Plus in Ly-
surg.

Et quoniam de reditu verba facimus, glorio-
sum mihi futurum est, pios illos Principes
in patriam tam longo itinere redeuntes comi-
tari, & æquum, ijs sua conualantibus, far-
cinaq; colligentibus, me mea conualare; æ-
quum est inquam, vt recepturam canam,
vobis valedicam, & cum Lycurgi facti finem
concionum mearum faciam. Hic cum opti-
mis Rempubl. Lacedæmoniorum legib. sta-
bilijset, variasque constitutiones Reip. salu-
tares edidisset, in concione publice ad popu-
lum ait, velle se Delphos, vt de legibus suis
Deum consulat, proficisci; sed non prius se in
iter dare velle, quam sancte se omnes, quid-
quid decretum esset, donec Delphis reuerte-
retur, obseruaturos iurassent. Quod cum om-
nes libentissime fecissent, in via se dedit. Del-
phos cum venisset, Deam consuluit, nū La-
cedæmonij, quamdiu leges suas obseruarent,
prosperè agerent. Acturos respondit Deus,
nec prius pessum, & in deterius abituros, quā
easdem neglexissent, & reuera quingentis aut
amplius annis, quibus sancte easdem & aper-
te obseruauerunt, eorum Respubl. Græciæ cap-
put & princeps exstitit. Lycurgus autem au-
dito tam præclaro oraculo, gratijq; Deo ac-
tis in patriam reuerti noluit, sed fame emori
maluit: imo & a morte cineres suos, ne mor-
tuus forte in patriam rediret, in mare spargi
voluit, vt nimirum Lacedæmonij, ipso nec
vivo, nec mortuo in patriam redeunte, pro-
missis stantes, eiusdem leges in perpetuum
obseruarent, nulloque vnquam tempore, vt
iurauerant, easdem violarent.

Equidem Lycurgi exemplo, à longo jam
tempore conscientiarum vestrarum Remp.
constituere conatus sum, easq; in optimum
ordinem redigere, atque ideo varias & qui-
dem grauissimas leges produxi, non quidem
domi meæ natas, aut fornace eductas mea,
sed cœlestes, diuinas, Deoque auctore pro-
mulgatas, leges quæ mortem, iudicium, in-
fernium, ac gloriam cœlestem respiciunt, scil.
omnibus fatalem moriendi legem imposi-
tam, corpora nostra violenter hinc letho ab-
ripienda, cœmeteria tam Reges quam colo-
nos recipere. Deinde omnes coram summo

iudice consistere debere, & in tribunali illo
seuerissimo de tota vita rationem exactissi-
mam reddendam esse: infernalibus supplicia im-
piis, diuinæque maiestati repugnantibus su-
stinenda, ignem apud inferos paratum flagi-
tiosis, qui corpora simul & animas adurat, &
non comburat, quiq; semper ardeat, & non
consumatur. Denique in nouis & probis glo-
riam interminabilem in cœlis preparatam vi-
tam perennem, à qua mors exulat, vbi nulla
ærumna, nulla molestia, sed voluptas, delitiæ,
jubilus, exultatio honor nunquam finem ha-
biturus. O leges sanctissimas! Adicram ora-
culum illud veteris Testamenti, Salomonem
consulturus, num eas æquæ forent, & ad salu-
tem conducere; respondit ille, felicem, qui
eas obseruaret, fore, vitamq; nullis peccatis
ducturum contaminatam, sed Angelorum in
terris puritatem imitaturum. Ecce responsum
eius: *Recordare nouissima tua, & in aeternum non
peccabis.* Ecc. 7.

Cum igitur jam in procinctu sim, quo à
vobis discedam, prius discessum instituere
nolui, quam sancte mihi omnes & solemniter
iuraueritis, vos harum, vsque in reditum
meum fore obseruantissimos. Et, si mortem
optare fas esset, equidem libenter eandem sub-
irem, vt, me non amplius ad vos redeunte,
promissio ac iuramentum vestrum, quod de
obseruandis legibus meis præstiteratis, per-
petuum foret.

Illam fuit valedictio Lycurgi, quam hodie
& mihi assumo, cui & aliam Apostoli Pauli,
magni illius doctoris & præconis Euangelij
per vniuersum orbem, cum Mileis valedi-
ceret, subnecto: *Ecce nunc ego vado, quia amplius
faciem meam non videbitis vos omnes, per quos
transiui, predicans regnum Dei: quapropter
contestor vos, qui mundus sum à sanguine om-
nium: non enim ubi fugi, quo minus omne
Dei consilium annuntiarem vobis: attendite
vobis.* Non absurdum autem videatur
Auditores, si eisdem vos hodie verbis com-
pellem, ab vrbe vestra discessurus, in qua tan-
to iam tempore concionatus sum, & Euan-
gelium annuntiaui, quique ignorem vtrum
vos alias visurus sim. Quapropter contestor

vos omnes, quia mundus sum & innocuus; si enim sanguis homicidium spirituale, id est, peccatum, inter vos adhuc dominetur, mihi eadem imputari non debent: non enim subterfugi, quo minus omnem veritatem annuntiarem, scelera vestra reprehenderem, consilium & voluntatem Dei sincere vobis aperirem. Igitur attendite vobis, vitam in melius commutare, ad Deum convertimini, & diligenter caute, ne quod pater ille familias in Evangelio in agro suo deploravit (qui cum bonum semen seminasset in agro suo, venit inimicus homo. Et super seminavit zizania) in animarum vestrarum agro deplorare cogar, cum enim hoc illi nuntiaretur, dolore & amaritudine plenus modeste ait: *Inimicus homo fecit.*

Matth. 13.

Quam graue mihi putatis, foret, postquam tot bona semina in nobilis parochiae vestrae agro seminarim (semen est verbum Dei) tot vitia eradicauerim, peccatis denuo succrescentibus, audire a quoquam, *Nonne bonum semen seminasti in agro tuo, unde habet zizania?* nonne tot sanctas conciones easque efficaces instituiti, tot preclaros conceptus produxisti, toties ad virtutum exercitiū Auditores adhortatus es? unde ergo lolium, paliurus? unde adhuc inimicitia, vindicta, desiderium, auaritia & immoderatus erga diuitias amor? unde vixit adhuc luxus, libido ac dissolutio? Quid hic replicem aliud, quam quod pater familias gemens ait: *Inimicus homo id est, diabolus, hoc fecit.* Satan haec zizania super seminavit. Nolite pati, hocce mihi vt eueniat. hocce vt in vobis videre cogar: vt scilicet peccatis destitutis eadem in animis exsurgant, & extirpatate repullulent.

Ibid.

Hebraeorum Dux Iosue cum ad sonum tubarum sacerdotalium vrbs Ierichuntinae muros destruxisset, maledixit ei, qui eosdem reaedificare conaretur: *Ma edictus*, inquit, *qui reaedificauerit moenia Iericho.* Toto hoc Aduentus tempore Iosua egi, tubaque Evangelica peccatorum muros & propugnacula vitorum deiecere conatus sum, & reuera eadem iam ad terram prostrata puto: quin etiā omne maledictionum genus imprecor ijs, qui eadem reparabunt, & ad priora delicta velut

Ios. 6.

canis ad vomitum, reuertentur. Hoc igitur jam prohibeo, atque hoc est, quod impijs vobis cura esse velim.

Deinde immensas vobis gratias ago, quod ad hanc me cathedram eue xeritis, inque audiendo diligentes & assidui fueritis. Vobis quidem hoc gloria magna fuerit, at me singulari ratione deuinxeritis, vestram vt vbi-cumq; locorum pietatem depradicem, merita erga me vestra exaggerem, affectum laudem, vestraque in me officia obsequio atque memoria sempiterna celebrem. Adhuc, si minus forte vobis satisfecerim, vt disertior alius & doctior forsitan satisfecisset, aut si gratus vsq; adeo vobis non existerim, aut si me affectus, id est, maior & insolitus feruentis concionatoris impetus extra debitos decori & officij limites interdū abripuit, excusate me obsecro, ac cogitate vehementiores illos ebullientis animi feruores & assus mihi naturales esse, bonum publicum animarumq; salutem, nullā vero malitiam respicere. Si quid denique inter tot argumenta, ac conceptus Theologicos dignum reperieris, dum tempus & ratio postularit, viurpate, vtilitatem inde aliquam colligite, Deum laudate, omniaq; ad gloriam eius dirigite.

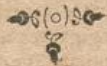
Tu vero o aeternae Deus solus es, cui omnis honor debetur & gloria, tu es, in cuius nominis honorem laborem hunc suscepi, & ad quem solum omne eius meritum & gloria referenda est; hanc igitur omnem tibi acceptā refero, te laudo, tibi gratias ago, supplexque rogo, nobis vt gratiam nullo tempore deneges, sed inuiolatam semper eam conferues. Equidem summe Deus qui instar periti nauarchi totum hoc iter direxisti, efficiam, nunquam vt me ingratitude arguas, sed omnē dabo operam, vt singularem hanc, quam a te accepi gratiam, digne expendens, in eternum laudes tuas depradicem: *Benedic itaque animam a Domino, & omnia que intra me sunt, nomini sancti eius.* Tibiq; etiam o sacratissima, augustissima, gloriosissimaque Virgo singulares me gratiarum actiones debere profiteor; scio enim, quantum mihi intercessione & precibus tuis vtilitatis accefferit, scio, quam mihi apud filium patrociniū tuo profueris.

fuertis. Exististi nimirum ô lucidum sydus, quod mundi huius mari imperat, in nauigatione hac mea velut cynosura, & nauicula mea sub tuo semper horoscopo hoc in æquore nauigauit, quæ cum modo tam feliciter portum ingrediatur, æquum est, vt tibi etiam ex voto gratias agam, post Deum, vt te honorem, laudem, celebrem, decantem, milleque tibi nominibus maneam deuinctus. O Virgo cõcionantium Dux, Doctorem tutela, Philosophorum magistra, laudum mearum sacrificium benigno hodie vultu accipe, tuisque feruentibus precibus mihi impetra, vt cum totum hoc opus ad illius, cuius tu mater es, gloriam tendat, ipse auctor omni vana gloria exclusa, & agnoscens omnia cælo descendere, suuipius quoque salutem operetur, non vero damnationem incurrat, *Necum aliis, iuxta Apostolum, predicauerit, ipse reprobus efficiatur.*

Nunquam hocce mihi quæso accidat infortunium, sed eam quam alios docui viam insistant, viam scilicet quæ ad æternam beatitudinem conducit, cuius nos, qui omnia nutu suo temperat, & in sæcula sæculorum viuunt DEVS, compotes reddat.

AD LECTOREM.

Aduerte, Lector amice, hanc de tribus Regibus Concionem habitam sub Aduentus finem, atque eo die, quo Prædicator valedicere, & gratias agere solet Auditoribus suis.

IN FESTO PURIFICATIONIS B. MARIÆ VIRGINIS.

Partitio.

1. De vi & efficacia humilitatis.
2. De virgine purificata.
3. De Simone & compare turturnum.
4. De oblato Iesu.
5. De offerrento matre & Simeonu iubilo.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ. Luc. 2.

FIGURA.

CVM Anna, mater illa Samuelis, quæ de numero illustrium veteris Testamenti matronarum fuit, prius sterilis, filium diuinitus impetrasset; obtulit illum Domino, vt seruiret ei in ministerio templi omnibus diebus vitæ suæ; simulque cum oblatione filij, vitulum in gratiarum actionem immolauit. Hodierna porro die videas hic non Annam, sed Mariam matrem Iesu Christi templum ingredientem; quæ concepto præter naturæ ordinem filio, eundem hodie in templum defert, Patri æterno oblatura, atque vna cum oblatione prolis, parturiturum, vt lex præscribebat, offert in sacrificium. Hoc est mysterium, quod totus hodie terrarum orbis demiratur, in eo namque senes cantant, viduæ prophetizant, luminaria resplendent, & cuncta vndequaque musica & cantu perstreperunt. Quare, age, anima, vt rem tam admirabilem pro dignitate dicendo explicare queas, accede ad lucidam illam lampadem, recurre ad splendidum illum mundi solem, qui quidquid est, radiis illustrat, & cuius splendore omnia coruscant. At ne fortassis magnitudo illa luminis & splendoris aciem tibi oculorum præstringat, ac quandam veluti caliginem solares illi radij visui superinducant, ad Lunam potius properandum est, M 3 & prius.